

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการของบัณฑิตวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏในปัจจุบัน รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ปัญหาอุปสรรคและข้อจำกัดในการพัฒนาการบริหารจัดการ จุดเด่น/ความภาคภูมิใจ จุดอ่อน/สิ่งที่ควรปรับปรุง สภาพการ จัดการในปัจจุบัน แนวทางพัฒนาและความคาดหวังในอนาคต และ 2) ศึกษายุทธศาสตร์การ พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูงสำหรับบัณฑิตวิทยาลัยสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมียุทธศาสตร์องค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง 7 ด้าน ดังนี้ 1) มุ่งเน้นการนำการขับเคลื่อนองค์กร 2) การมุ่งเน้นผู้เรียน 3) การมุ่งเน้นวัฒนธรรมองค์กร 4) การมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) การมุ่งเน้น การบริการทางวิชาการ 6) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล และ 7) การมุ่งเน้นการทำงานร่วมกับหน่วยงาน อื่นในการวิจัยครั้งนี้วิจัยเชิงนโยบาย (Policy research) ที่ใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Techniques) เป็นวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่รวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ มุ่งวิเคราะห์การ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งวิจัยอนาคตที่คาดว่าจะเห็นแนวทางทางเลือกและเตรียมการวางแผนการ บริหารบัณฑิตวิทยาลัยในอนาคตเพื่อคาดการณ์แนวโน้ม (Trend Projection) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนด ประเด็นการศึกษาค้นคว้าเอกสารและการกำหนดประชากรเป้าหมายไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีแล้วทำการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการ บัณฑิตวิทยาลัยสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในจุดเด่นที่ภาคภูมิใจ จุดอ่อนที่ควรปรับปรุง สภาพการ ดำเนินการบริหารจัดการในปัจจุบันรวมทั้งปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดและการกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาและแนวทางพัฒนาและความคาดหวังในอนาคต โดยมีสมรรถนะหลัก (Core competency) 7 ด้าน คือ 1) การมุ่งเน้นการนำการขับเคลื่อนองค์กร 2) การมุ่งเน้นผู้เรียน 3) มุ่งเน้นวัฒนธรรมองค์กร

- 4) มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) การมุ่งเน้นบริการวิชาการ 6) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
7) การมุ่งเน้นการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น (พสุ เดชะรินทร์; และคณะ. 2549)

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 36 คน เป็นผู้รู้จริงมีความเชี่ยวชาญโดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ไว้ดังนี้

1. เป็นคนบดีบัณฑิตวิทยาลัยไม่น้อยกว่า 1 ปี
2. เป็นคนบดีที่มีส่วนในการบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัย สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เป็นผู้บริหารที่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับบัณฑิตวิทยาลัย
4. เคยเป็นคนบดีบัณฑิตวิทยาลัยหรือมีส่วนรับผิดชอบให้ประสบความสำเร็จในการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ตามสมรรถนะหลัก (Core competency) 7 ด้าน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด (Open ended question) ด้วยวิธีการรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Techniques) ตามแผนผังดังนี้

ภาพประกอบ 14 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการบัณฑิตวิทยาลัยสูงศักดิ์ที่มีสมรรถนะสูง
โดยเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย

จากแผนผังผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนและกระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายโดยการสร้างเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 รอบ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. 2546: 50-53) ไว้ดังนี้

สร้างแบบสอบถามรอบที่ 1 วิเคราะห์เนื้อหาวิสัยทัศน์ของสมรรถนะหลัก(Core Competency) 7 ด้าน ได้แก่ 1) การนำการขับเคลื่อนองค์กร 2) มุ่งเน้นผู้เรียน 3) มุ่งเน้นวัฒนธรรมองค์กร 4) มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) มุ่งเน้นการบริการวิชาการ 6) มุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล และ 7) มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น แล้วจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

แนวคิด นิยามศัพท์ และองค์ประกอบของสมรรถนะหลักทั้ง 7 ด้าน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ 36 คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะหลักทั้ง 7 ด้านอย่างอิสระในลักษณะมุ่งมองไปในอนาคต

สำหรับประเด็นคำถามในรอบที่ 1 นี้ มีสาระที่สำคัญเพื่อตอบคำถามในการวิจัยและความมุ่งหมายของการวิจัยที่มีต่อยุทธศาสตร์การพัฒนাবัณฑิตวิทยาลัยไปสู่องค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง โดยให้แสดงความคิดเห็นที่มุ่งเน้นไปในอนาคต อย่างมีอิสระดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนองค์กร
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมุ่งเน้นผู้เรียน
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร
5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการทางวิชาการ
6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น
8. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่มีขีดสมรรถนะสูงที่มุ่งเน้นการพัฒนাবัณฑิตวิทยาลัยสู่องค์กรที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

วิทยาลัยสู่องค์กรที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

เมื่อสร้างการสอบถามแบบปลายเปิดแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยและรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอนมาเป็นเวลายาวนานคือ

1. รศ.ดร. สังคีต พิริยะรังสรรค์
2. รศ.ดร. พงศ์ หรดาล
3. รศ.ดร. นาฏสุดา เขมณะสิริ
4. รศ.ดร. นงเยาว์ จันทราช
5. ผศ.ดร. วลัยทิพย์ สาขลวิจารณ์

เมื่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ได้ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 36 คนต่อไป

สร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 รวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นรอบที่ 1 กับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 36 คน นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์และปรับปรุงข้อความใหม่แต่คงความหมายเดิมและจัดทำเป็นแบบคำถามปิด (Close-ended Question) ในลักษณะแบบประเมินค่า (Rating Scale) ไว้เป็น 5 ระดับพร้อมทั้งให้คะแนนไว้ดังนี้ 5 = ความคิดเห็นมากที่สุด 4 = ความคิดเห็นมาก 3 = ความคิดเห็นปานกลาง 2 = ความคิดเห็นน้อย 1 = ความคิดเห็นน้อยที่สุด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 36 คน ที่ตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 นั้น ให้ตอบโดยให้นำหน้าของคำถามแต่ละข้อ

สร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 นำคำตอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) ของแต่ละข้อความแล้วสร้างแบบสอบถามฉบับใหม่โดยใช้ข้อความเดิมเพิ่มตำแหน่งของมัธยฐานช่วงของพิสัยระหว่างควอไทล์และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นๆ ตอบในครั้งที่ 2 เพื่อให้บทวนคำตอบในรอบที่ 2 แล้วตอบกลับมาอีกครั้งหากยืนยันคำตอบที่มีความแตกต่างจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะขอให้แสดงเหตุผลประกอบ คำยืนยันคำตอบเดิมที่อยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์หากไม่แสดงเหตุผลประกอบก็ถือว่าเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบดังกล่าว

เมื่อได้ดำเนินการมาครบทั้ง 3 รอบแล้วผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดสถานการณ์และคำถามเชิงพฤติกรรมให้ครอบคลุมในวิสัยทัศน์สมรรถนะหลักทั้ง 7 ด้านแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน จากจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมพิจารณาในขั้นตอนของเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านนี้ได้ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive) โดยเป็นตัวแทนแต่ละภาค ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์ หวดาล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
3. รองศาสตราจารย์ ดร. รุญเจริญ
4. รองศาสตราจารย์ ดร. อินทรีย์สังวร
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภลักษณ์ สีนธนา

เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินจากคะแนน 3 ระดับ คือ 1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ และ -1 = ไม่สอดคล้อง และใช้เกณฑ์คัดเลือกคำถามที่เหมาะสมโดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง ของข้อคำถามแต่ละข้อที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ก็จะนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ แต่ถ้าสูงกว่านั้นก็ถือว่าค่าดัชนีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้วางแผนและดำเนินการเป็นขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญที่สังกัดอยู่ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขั้นที่ 2 ติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญของแต่ละมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 รอบ

ขั้นที่ 3 ส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 36 คน ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏต่างๆ เพื่อให้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดแล้วกำหนดวันเวลาในการส่งกลับคืน

ขั้นที่ 4 เมื่อสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 แล้วได้ส่งแบบสอบถามที่เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 36 คน ที่ตอบคำถามในรอบแรกให้ตอบแบบประมาณค่าใน 5 ระดับแล้ว กำหนดวันเวลาในการส่งกลับคืน

ขั้นที่ 5 เมื่อสร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 36 คน ได้ทบทวนคำตอบและ ยืนยันคำตอบแล้วส่งกลับมาพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบคำตอบเดิมแต่ถ้าไม่แสดงเหตุผลประกอบก็ ถือว่าเห็นด้วยกับตำแหน่งของคำตอบดังกล่าว

ขั้นที่ 6 เมื่อได้ดำเนินการมาตามลำดับแล้วผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) เป็น 3 ระดับคือ 1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ -1 = ไม่สอดคล้อง พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 36 คน เพื่อประเมินแบบดัชนีความสอดคล้องนั้น แล้วส่งกลับคืนเพื่อดำเนินการ คำนวณค่า IOC ของแต่ละข้อคำถามต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ด้วยเทคนิค การวิจัยแบบเดลฟาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากรอบที่ 1 นำมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และ หาค่าความถี่และร้อยละในแต่ละประเด็นคำถาม แล้วจัดเรียงลำดับไว้เป็น 5-7 อันดับ

ข้อมูลที่ได้จากรอบที่ 2 นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์แล้วปรับปรุงข้อความใหม่ แต่ยังคงความเดิม แล้วประเมินค่าเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 36 คน ให้ค่าระดับความคิดเห็นของ แต่ละด้านแล้วส่งกลับคืนมา

ข้อมูลที่ได้จากรอบที่ 3 ทำการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างมัธยฐาน กับฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญของแต่ละข้อนำมาแปลความหมาย ตามเกณฑ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2546: 26) ดังนี้

ค่ามัธยฐาน	ความหมาย
4.50 ขึ้นไป	มีความคิดเห็นมากที่สุด
3.50-4.49	มีความคิดเห็นมาก
2.50-3.49	มีความคิดเห็นปานกลาง
1.50-2.40	มีความคิดเห็นน้อย
1.50 ลงมา	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

การคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ 3 กับควอไทล์ 1 โดยค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่มีค่าไม่ต่ำกว่า 1.50 จะถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน

สำหรับการวิเคราะห์แบบสอบถามในรอบที่ 3 ได้วิเคราะห์จากค่าฐานนิยม และความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยมของแต่ละข้อคำถาม เพื่อเป็นการสนับสนุนความสอดคล้องกันของความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดว่าข้อความที่มีผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิด 1.00 ถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในข้อคำถามนั้นสอดคล้องกัน